

- b) ministerstvo spravedlnosti,
- c) ministerstvo obchodu,
- d) ministerstvo kultu a vyučování,
- e) ministerstvo orby,
- f) ministerstvo financí,
- g) ministerstvo zemské obrany,
- h) ministerstvo železniční.
- 2. Nejvyšší účetní dvůr.
- 3. Nejvyšší soudní dvůr.
- 4. Kommise pro kontrolu státního dluhu.
- 5. Státní soudní dvůr.
- 6. Říšský soud.
- 7. Správní soudní dvůr. O působnosti těchto a jim podřízených úřadů pojednávají dotyčné zvláštní články.

Úřady vojenské.

Úřady vojenské podléhají společnému (neboli říšskému) ministerstvu války a jsou to tudíž úřady, jimž obstarávají jest společné záležitosti vojenské obou polovin říše, pokud podle ustanovení vyrovnacích zákonů nenáleží jednotlivé tyto úřady výlučně té či oné polovině. Úřady vojenské jsou soudní (srv. čl. »Soudy vojenské«) a správní, kteréž mohou býti opět ústředními nebo místními úřady).

I. Ústřední vojenské úřady.

1. Nejvyšším ústředním úřadem vojska a námořnictva válečného jest říšské ministerstvo války (viz čl. »Ministerstvo války«).

2. Ústředními úřady zeměbrany a domobrany jsou v obou polovinách říše ministerstvo zemské obrany (viz tento čl.).

3. Dalšími ústředními úřady jsou sborová velitelství, počtem 15; úředním jich sídlem jsou tato města: Vídeň (pro Dolní Rakousy a jižní Moravu), Praha (pro jižní a západní Čechy), Josefov (pro severní a východní Čechy), Krakov (pro západní Halič, Slezsko a severní Moravu), Přemysl (pro střední Halič), Lvov (pro východní Halič a Bukovinu), Štýrský Hradec (pro Štýrsko, Korutany, Krajinu, Terst, Istrii, Gorici a Gradišku), Innomostí (pro Tyroly, Vorarlberg, Horní Rakousy a Solnohrady), Pešť (pro Uhry střední a jihozápadní), Prešpurk (pro západní Uhry), Kašov (pro severovýchodní Uhry), Temešvár (pro střední a jižní Uhry), Sibiň (pro jihovýchodní Uhry), Záhřeb (pro Chorvatsko, Slavonii a Rjeku), Sarajevo (pro území okupované); 16. sborovým velitelstvím jest voenské velitelství v Zadru (pro Dalmácii). V čele každého zemského vojenského velitelství jest velitel dotyčného sboru jakožto velící generál. Velitelství sborová podřízena jsou přímo říšskému ministerstvu války sama jsouce nadřízena všem v teritoriálním obvodu stávajícím vojenským úřadům a velitelstvím, trupám (ku př. plukům, praporům atd.) a ústavům vojenským, jakož i veškerým osobám náležejícím ve svazek vojska. Podřízenými jsou velitelství divisí, v jichž čele jest divisionář a tento opět má pod sebou (dvě) velitelství brigádní, v jichž čele jest opět vždy brigádník.

4. Při válečném námořnictví jest ústředním úřadem přístavní admirálát v Pulji, jehož velitelem jest přístavní admirál; teritoriální úřady námořní pro obvod Spica-Salvora a okresní námořní velitelství

v Terstu s obvodem salvorským až k ústí Auše podléhají přímo říšskému ministerstvu války.

5. Rakouská zemská obrana.

Vrchním velitelem zemské obrany jest vrchní velitel zemské obrany (úřední to titul), jenž povolán jest vésti vrchní řízení vojenské, bdíti nad kázní a vykonávati vrchní dozor nad velitelstvími, trupami a ústavy veškeré zemské obrany. Okresy vojenské teritoriální (počtem 9) království a zemí na říšské radě zastoupených jsou současně též zeměbraneckými okresy teritoriálními, v jichž čelo postaveno jest »c. k. velitelství zemské obrany v«; velitelem jest velitel sborový nebo vojenský, jenž v tomtéž úředním sídle působí a má v této vlastnosti pak název »velitel zemské obrany« a jako takový závisí na vrchním veliteli zemské obrany. Každému veliteli zemské obrany (vyjímaje Zader) přidělen jest k zastupování a na výpomoc co do vedení velitelství a teritoriálních záležitostí zemské obrany se dotýkajících »zeměbranecký divisionář«. Při pěší zeměbraně zřízena jsou nad to ještě brigádní velitelství pěší zeměbrany. Dále pak jsou velitelství plukovní, praporová.

6. V čele veškeré uherské zeměbrany stojí rovněž vrchní velitel zemské obrany. Země koruny uherské rozděleny jsou v 7 »distriktů (okresů) zemské obrany«; v čele jich jest velitelství »I. — VII.« distriktu zemské obrany. Těmto velitelstvím podřízena jsou 2 brigádní velitelství zeměbranecké pěchoty a v ohledu správním též brigádní velitelstva zeměbranecké jízdy (těchto jest tré celkem). Organisaace nižších velitelstev jest stejná jako v naší polovině.

7. Domobrana: Veškerá království a země na říšské radě zastoupené rozděleny jsou ve 92 okresy domobranecké; vedení záležitostí spojených s organisací domobran i v čas míru opatřuje velitelství domobran. Totéž platí o domobraně uherské.

II. Vojenské místní úřady.

1. Ve všech otevřených posádkách nalézá se »vojenské staniční velitelství«, v pevnostech pak dle povahy a rozsahu opevněného místa činno jest »velitelství pevnostní« atd. Žádá-li toho objem a důležitost záležitostí služebních, jsou přidělena vojenským staničním (pokud se týká, pevnostním) velitelstvím jakožto orgány podpůrné a výkonné místní úřady zvláštní nesoucí název »místní (městská) velitelství«. Není-li v některé otevřené posádce místního velitelství, přikázána jest péče o dotyčné záležitosti některému pobočníku, dle okolností jinému důstojníku z trup v posádce se nalézajících, kterýžto důstojník pak sluje »staniční důstojník«, čímž ovšem nepomíjí nikterak služební poměr jeho u dotyčné trupy (k. př. u pluku atd.). Vojenským staničním velitelem bývá v každé otevřené posádce nejvyšší (pokud se týká, důstojností nejstarší) aktivní důstojník stavu vojenského ať z řad vojska nebo válečného námořnictva. Velitelem pevnosti, kteráž nemá v míru pevnostního velitele zvláštního, jest důstojník povoláný k velitelství staničnímu. Služební záležitosti místního velitelství řídí »místní (městský) velitel«.

2. Orgány úřadů místních: Vojenským staničním velitelstvím přikázány jsou v míru ve správních věcech obyčejně ještě tyto orgány: vrchní lékař nemocniční nebo posádkový (pro zdravotní záležitosti), vojenský kaplan nebo kurát (pro duchovní správu); veliteli pevnosti jsou po bok dání ředitel pevnostního dělostřelectva a ředitel ženijní. V čas války

(pokud se týká, je-li pevnost válečně vyzbrojena) jsou orgány přidělené veliteli pevnosti štábem velitele pevnosti neboli pevnostním štábem.

3. Místní úřady zeměbrany: Je-li v určité stanici vedle vojenského staničního velitelství též staniční velitelství zeměbranecké, jest »staničním velitelem« z obou velitelů ten, který má ve služebním ohledu přednostství; jemu pak přísluší právo rozkazů v oněch společných záležitostech, jež jednotného řízení vyhledávají. Jinak jsou obě velitelství úplně na sobě nezávisla jsouce podřízena jen oněm úřadům a velitelstvím, kteráž vyznačena jsou jako taková ve zvláštních platných předpisech. Vyžadují-li toho však poměry místní, aby použito bylo k určitému účelu trup obou kategorií ve stanici se nalézajících, přináleží tu, jako v záležitostech místních, právo disposiční vyššímu nebo služebně staršímu.

4. Doplňovací velitelství okresní (viz čl. Velitelství doplňovací okresní).

Úřady výkonné (v řízení exekučním).

I. Význam.

Výkon exekuce předsebere buďto přímo civilní soud neb orgány od něho ustanovené jednající tu z příkazu a za vedení soudu a jsouce tudíž úřady nebo-li orgány výkonnými; jako takoví zakročují výkonní úředníci u jednotlivých soudů ustanovení, dále úředníci soudní kanceláře a sluhové soudní (§ 24 exek. řádu). Výkonnými úředníky jsou soudní úředníci ve smyslu zákona ze dne 12. července 1872 č. 112 ř. z. Výkonní úředníci mohou býti ustanoveni dle potřeby u jednotlivých soudův k obstarání úkonů exekučních. U oněch soudů, kde výkonní úředníci ustanoveni nejsou, obstarávají nadřčené úkony exekuční soudní sluhové nebo jiní orgánové zákonem k tomu povolání. Úředníci výkonní pro určitý soud jmenování přidělení jsou oddělení doručovacímu a exekučnímu; kde však jsou zvláštní oddělení exekuční, přidělení jsou dozorčím úředníkům těchto exekučních oddělení (§ 337 jedn. ř.).

II. Náležitosti.

Za úředníky výkonné mohou být ustanoveny jen ony osoby, jež odbyly si studii na střední škole a prokázaly zvláštní zkouškou s úspěchem vykonanou způsobilost a vědomosti k službě této potřebné; zkouška tato má se též odnášeti ku znalosti právnických vědomostí nezbytných k zastávání úřadu tohoto. Úředníci výkonní povinni jsou složití kauci ve výši jednoročního služného po rozumu předpisů platících pro kauce služební (§ 18 jur. n.).

III. Obor působnosti orgánů výkonných.

1. Všeobecně mají se orgánové výkonní provádějící udělené příkazy držeti v mezích činnosti zákonem jim vytčených a dbáti bedlivě pokynů jim v konkrétním případě od soudu daných.

2. Zejména pak jsou orgány výkonné oprávněny:

a) přijímati platy a jiné plnění exekucí vymáhané, přijaté účinně kvitovati a vydati závázanému plněním učinivšímu dosti svému závazku k žádosti jeho dlužní listiny vyhotovené k tomu účelu od soudu neb od vymáhajícího věřitele. Tím není dotčeno nikterak právo dlužníka žádati dodatečně ještě o kvitanci věřitele.

b) Věřitel může za řízení exekučního právoplatně odevzdati listinu, sumu peněžnou nebo jinakou věc — jakožto vzájemné plnění své — závázanému prostřednictvím orgánů výkonných. Oprávnění soudních sluhů